

Aquest catàleg ha estat editat amb motiu de l'exposició *El mirall perdut. Jueus i conversos a l'edat mitjana*, celebrada al Museo Nacional del Prado, Madrid, entre el 10 d'octubre de 2023 i el 14 de gener de 2024, i al Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona, entre el 23 de febrer i el 26 de maig de 2024.

Exposició organitzada pel Museo Nacional del Prado i el Museu Nacional d'Art de Catalunya.

MUSEO NACIONAL
DEL **PRADO**

EL MIRALL PERDUT

JUEUS I CONVERSOS A L'EDAT MITJANA

Edició a càrrec

Joan Molina Figueras

Amb textos de

Sonia Caballero Escamilla

Javier Castaño

Cloe Caverro de Carondelet

Cèsar Favà Monllau

Borja Franco Llopis

Yonatan Glazer-Eytan

Joan Molina Figueras

David Nirenberg

Pamela A. Patton

Felipe Pereda

Paulino Rodríguez Barral

Barcelona, Museu Nacional d'Art de Catalunya

Madrid, Museo Nacional del Prado

2023

Agraïments

Els directors del Museo Nacional del Prado i del Museu Nacional d'Art de Catalunya, juntament amb el comissari de l'exposició, desitgen expressar el seu agraïment a les persones següents per la seva inestimable ajuda en aquest projecte:

Alberto Aguilera, Josep Alanyà i Roig, Santiago Alcolea, Nesta Alexander, Jesús Clarés, Juan Álvarez Quevedo, Elisabeth Bahls, Robert Baró Cabrera, León Benelbas, Claudia Benvestito, Imanol Bértolo, Jesús Vicente Bueno, Santiago Bueno Salinas, José Andrés Cabrerizo Manchado, Maria Antònia Cahué, José Manuel Calderón, Paloma Callejo Garrido, Stefano Campagnolo, Elisabeth Carr, Jorge Andrés Casabón, Fernando Casacuberta, Romà Casanova i Casanova, Giovanna Cassata, Javier Castaño, Mireia Castaño, Evelina de Castro, Cyril Chazal, María José Clares, Lorena Delgado Bellón, Laurence Engel, Isabel Escandell, Jaume Espinagosa Marsà, Núria Flix, Mark Furness, Berta García, Heriberto García, Salvador García Arnillas, Alejandro García Avilés, Jesús García Gallo, Julio César García Rodríguez, Alessia Giachery, Rafel Ginebra, Carmen Godia, Liliana Godia, Maribel González, Pablo González Tornel, Héctor Gozalbo, Miquel S. Gros i Pujol,

Nadia Hernández Henche, Juan Pablo Hervada Puerta, Max Hollein, Jennifer Ickes, Isabel Izquierdo Peraile, Roland Francis Kester Keating, Montserrat Lago, Helena Lahoz, Jesús Lapeña Cervero, Sabine Maffré, Elvira Marco, Montse Martín, Mónica P. Martín Díaz, Santiago Martínez Caballero, Andreu Mas-Colell, Marisancho Menjón Ruiz, David Nirenberg, Mercè Obón Mateos, Ana Ordóñez, Javier Ortega Álvarez, José Manuel Ortiz del Solar, Salvatore Pagano, Javier Paule Rodríguez, Julia Inés Pérez González, Julia Perratore, Oriol Picas, Maria Alba Pijuan Vallverdú, Christopher Pressler, Cèlia Querol Torelló, Luis Rada, Vicente Requena, Josep Maria Riba Farrés, Nil Rider, Manel Riera, Carmen Rodríguez de Tembleque, Juan Ramón Romero Fernández-Pacheco, Álvaro Romero Sánchez-Arjona, Leticia Ruiz, Isabel Ruiz de Elvira Serra, Ignacio-Sebastián Ruiz Hernández, Pere Saborit, José Sala Pérez, José María Sánchez Becerril, Carme Sandalinas, Ana Santos Aramburu, Yolanda Sanz Lacuesta, Oriol Saula, Lucy Scanlon, Eugènia Serra Aranda, Fernando Serrano Pérez, Esther Silberstein, Carlos Stuart y Martínez de Irujo, Susan M. Taylor, Lesley Thomas, José Luis del Valle Merino, Judit Verdaguer Serrat, José Verdeguer y Susana Vilches.

SUMARI

- 12 David Nirenberg
QUÈ REPRESENTEN LES IMATGES DELS JUEUS?
- 30 Javier Castaño
SENSIBILITATS COMPARTIDES: L'EXPERIÈNCIA DELS JUEUS
EN L'ART DEL SEGLE XV
- 50 Felipe Pereda
«ELS ULLS DEL FUSTER»: TEORIA DE LA VISIÓ I IMATGE
DE LA CONVERSIÓ A *LA BÍBLIA D'ARRAGEL* I *LA FONT DE LA VIDA*
- 70 Joan Molina Figueras
DE CONVERSOS A MARRANS: PROSELITISME
I ESTIGMATITZACIÓ VISUAL (1391-1492)

TEMES ABORDATS A L'EXPOSICIÓ

- 94 Pamela A. Patton
SIGNE, SOMA, ESTEREOTIP: FORMES DE VEURE ELS JUEUS
- 110 Yonatan Glazer-Eytan
ESCENES DEL RITUAL JUEU: ENTRE EL PRISMA DE LA POLÈMICA
I LES PETJADES DE LA INTIMITAT QUOTIDIANA
- 128 Paulino Rodríguez Barral
DE PRECURSORS A OBSTINATS I CECS
- 144 Cèsar Favà Monllau
LA IMATGE DEL JUEU DEÏCIDA: DE LA PASSIÓ DE CRIST
A LA PROFANACIÓ DE L'EUCARISTIA
- 160 Cloe Caveró de Caraondelet
LA PERVIVÈNCIA DE LIBELS ANTIJUEUS A LA CULTURA VISUAL
ESPANYOLA
- 174 Borja Franco Llopis
IMATGES DE CONVERSOS, IMATGES PER A LA CONVERSIÓ
- 190 Sonia Caballero Escamilla
ESCENOGRAFIES DE LA INQUISICIÓ
- 210 RELACIÓ D'OBRES EXPOSADES A MADRID I BARCELONA
- 215 GLOSSARI
- 216 BIBLIOGRAFIA
- 234 ÍNDEX ONOMÀSTIC